

K „vyhrazenosti“ vyhrazených zařízení

Hlas pro...

V naší elektrotechnice jde, podle mne, o vzorový případ nesouladu právní a provozní situace. Případá mně, jako by s harmonizací technickým norem (tedy procesem odstraňujícím striktní předepisování detailů technických řešení) nepřišla harmonizace právních norem (tedy proces, kdy je nejen určena odpovědnost za bezpečnost, ale také kritéria posuzování dostatečnosti ochrany). Zdá se mi dokonce, že jsme v situaci, kdy zcela nové technické normy působí v prostředí pouze modifikovaných starých právních norem.

A to je neblahý stav pro právní jistotu (jak elektrotechniků, tak zejména provozovatelů). Nic tomu nepomohou názory typu „je třeba jít po duchu zákonů“, nebo dokonce „kdo v takovém případě na nich lpí (rozuměno na předpisech), jen nechápe současnost“. Máme tedy nedbat tzv. jazykového výkladu právní normy, přestože se zdá, že většina soudů se jimi řídí? Nebo si má každý svůj výklad „ducha normy“ nechat úplatně posoudit několika komisemi právních expertů, aby se jeho právní jistota zvýšila?

Já se domnívám, že nikoli. Naopak je nutné trvalým tlakem se pokusit dosáhnout souladu právních norem s novou situací, a **proto podporuji výklad ESČ k revizím nářadí** (ať je jejich motivace jakákoli). A pokud bude nějaká úřednická instituce nápomocna (např. Státní úřad inspekce práce), bude to ku prospěchu věci (určitě její cestičky ministerstvy budou vyšlapanejší).

Milan Bartoška, Týn nad Vltavou

Hlas proti...

Jsem šokován, co a jak si pořád vykládají lobbistická sdružení pojmy kontrol ve vztahu k elektrickým spotřebičům. Jak to, že jsou elektrické spotřebiče vyhrazená elektrická zařízení?! Kdo dospěl k takovému nesmyslnému výkladu? Psal jsem již článek do časopisu BHP, diskutuji a jsem ztotožněn s názorem MPSV - elektrický spotřebič je výrobek, nikoliv elektrické zařízení! Jak to, že kolegové neumějí číst a neznají zákony: č. 22/1997 Sb., o technických požadavcích na výrobky, č. 102/2001 Sb., o obecné bezpečnosti výrobků, č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele, č. 59/1998 Sb., o odpovědnosti za škodu způsobenou vadou výrobku, a další právní předpisy, které tyto zákony provádějí?

Obávám se, že ti, co nejsou ochotni připustit platnost evropských směrnic a chtějí provádět revize „toaletního papíru“ před použitím, ovlivní snahu MPSV zjednodušit právní předpisy a umožnit provozovatelům, zaměstnavatelům plnit jejich povinnosti.

Nad snahou „revidovat všechno“ zůstává rozum stát. Jak vysvětlit těmto lobbistům, že spotřebič není zařízení? Definice je nasnadě, ale kdo nechce rozumět, tomu vyhovuje chaos... Možná, že by nebyla společná diskuse marná.

Tvoří se věčný záměr zákona o „vyhrazených technických zařízeních“ a opět jsou do aplikace evropské směrnice 89/655 zanášeny názory lobbistů. Opět je snaha vytvářet další a další oprávněné, autorizované, certifikované... a nevím ještě jaké osoby pro provádění zbytečných, neekonomických papírových kontrol, které nepřinesou provozovateli jistotu bezpečného zařízení. Mám k dispozici dopis RNDr. Kužvarta z TÜV NORD Czech, který navrhuje bez náhrady zrušit ČSN 33 1500! Přečetl jsem ho pozorně několikrát a musím mu dát za pravdu - jestliže má výrobce, dodavatel zařízení, kompletu prvků povinnost stanovit podmínky bezpečného provozu, jestliže provozovatel má průvodní dokumentaci o tom, že zařízení potřebuje „jenom oprávit od nečistot“, pak jsou opravy v řadě případů průběžné revize zbytečné. V energetice se již řadu let v souladu s touto ČSN úspěšně provádí „řád preventivní údržby“, který přináší daleko vyšší bezpečnost, než jakási doporučení od revizního technika. Jestliže pověřený zaměstnanec zjistí závadu, pak ji zpravidla na místě odstraní nebo okamžitě nápravu zajistí. Co ale udělá revizní technik? Napiše, že je zařízení schopno provozu po odstranění závad uvedených na předposlední straně (dokumentu, který má třicet stránek). Hlavně neopomene vystavit fakturu za předané papíry. V mnoha případech tato zpráva zmizí ve skříní a čeká na další tří- nebo pětileté opakování. A život jde dál. Proč - protože již druhý den obsah revizní zprávy neplatí, revizák za nic neodpovídá, a když se objeví problém, pak ho zavinil provozovatel... Je třeba pochopit, že výrobce je odpovědný za bezpečný výrobek, za předané zařízení. Víím, že bude námitka, že český člověk švejkovského typu na vše kašle, ale jestliže chceme obstát v EU, pak je třeba konečně přistoupit na jiný princip bezpečnosti než v minulém století.

Jaroslav Bek, ved. odd. bezpečnosti práce a životního prostředí Pražské energetiky, a. s.

K nové vyhlášce o vyhrazených technických zařízeních

V neobvyklém tichu a bez možnosti většího přístupu k informacím se pro odbornou elektrotechnickou veřejnost připravuje nová vyhláška o vyhrazených technických zařízeních (VTZ), kterou se určují VTZ a stanovují se bližší podmínky k zajištění jejich bezpečnosti.

Navrhuje se, aby vyhláška nabyla účinnosti dnem 1. ledna 2009 a platila do 31. prosince 2011. V průběhu legislativních úprav bylo totiž navrženo upravit záležitosti týkající se VTZ na přechodnou dobu, tzn. do doby, než nabude účinnosti zákonná úprava bezpečnosti provozu VTZ, to je do 31. prosince 2011, novým prováděcím právním předpisem.

Název nové vyhlášky není z nejkratších: *Vyhláška o stanovení vyhrazených elektrických technických zařízení, jejich zařazení do tříd a skupin, bližších podmínkách úrovně jejich bezpečnosti a o prověření předpokladů odborné způsobilosti právnických osob a podnikajících fyzických osob (vyhrazená elektrická technická zařízení).*

Příprava nové vyhlášky o VTZ je datována již nejméně od roku 2000 (!). Přestože již byl zpracován neméně čtvrtý návrh této vyhlášky MPSV, není v současné době znám ani termín jejího vydání ani její konečná podoba. Možná, že právě pro nedostatek informací o průběhu přípravy této velmi důležité vyhlášky je předčasné podrobněji komentovat jednotlivé pasáže jejího návrhu, jsou-li k dispozici vůbec nějaké. Každopádně však není předčasné se zajímat o to:

- kdo se na průběhu její tvorby podílí, jakým způsobem a v jakém rozsahu,
- k jakým závěrům se dospělo (dospívá) v ohledu revizí spotřebičů,
- jak a které zásadní problémy a v jakém časovém horizontu nová vyhláška vyřeší.

Vyhláška 20/1979 Sb.

Znění stávající, dosud stále platné vyhlášky 20/1979 Sb. Českého úřadu bezpečnosti

práce a Českého báňského úřadu, kterou se určují VTZ a stanovují se některé podmínky k zajištění jejich bezpečnosti, stanovuje v § 2:

Vyhrazená elektrická zařízení (dále jen „zařízení“) jsou zařízení

- a) pro výrobu, přeměnu, rozvod a odběr elektrické energie,
- b) určená k ochraně před účinky atmosférické nebo statické elektřiny.

Právě vzhledem k datu vydání vyhlášky 20/1979 Sb. a její právní vyprázdňenosti jsou již dlouhá léta směrem k odborné veřejnosti nejrůznějšími institucemi vysílána avíza o tvorbě vyhlášky nové, lépe reflektující jak potřeby a účely elektrotechnického trhu, tak skladbu a technickou úroveň spotřebičů.

Ruční elektrické nářadí a spotřebiče

V poslední době byla mezi odbornou veřejností diskutována otázka kontrol, prohlídek a revizí ručního elektrického nářadí a spotřebičů – viz v úvodu uvedené hlasy. Právě nová vyhláška o VTZ má kromě jiného tuto otázku řešit.

Oproti dříve uvedeným informacím o nové vyhlášce o VTZ, mezi zařízení do třídy IV a vůbec mezi vyhrazená elektrická zařízení

neměly patřit elektrické spotřebiče, elektrické nářadí, prodlužovací přítvody, elektrická zařízení strojních zařízení. Mělo to být z toho důvodu, že:

Vyhrazenými elektrickými zařízeními jsou podle jednoho z návrhů nové vyhlášky pouze technická zařízení tvořící neoddelitelnou součást stavebních objektů či zařízení jinak v těchto objektech a jiných vyhrazených technických zařízeních zabudovaná, určená k výrobě, přeměně, rozvodu nebo spotřebě elektrické energie, která jsou schopna zvýšenou mírou ohrozit elektrickým proudem nebo napětím zdraví a bezpečnost osob a majetek.

Neznamená to však, že u uvedených zařízení by se bezpečnost neměla kontrolovat. U těchto zařízení, která nejsou součástí staveb, se pravidelné kontroly a revize stavu technických zařízení mají řídit ustanoveními Zákoníku práce.

Co víme o nové vyhlášce o VTZ?

Z dosavadních jednání a návrhů o nové vyhlášce k VTZ víme, že:

- Tato vyhláška stanovuje vyhrazená elektrická technická zařízení (dále jen „zařízení“), jejich zařazení do tříd a skupin, bližší podmínky úrovně bezpečnosti zařízení spočívající v požadavcích na montáž,

opravy, revize, zkoušky, na podmínky technického vybavení, náležitostech oprávnění a prověření předpokladů odborné způsobilosti právnických osob a podnikajících fyzických osob.

- Tato vyhláška se vztahuje na právnické osoby a na podnikající fyzické osoby.

- Tato vyhláška se nevztahuje na činnosti, pracoviště a zařízení v případech uvedených v § 3 odst. 2 zákona č. 174/1968 Sb., ve znění zákona č. 71/2000 Sb., zákona č. 124/2000 Sb. a zákona č. 253/2005 Sb., ani na zdravotnické prostředky podle zákona o zdravotnických prostředcích a o změně některých souvisejících zákonů.

- Tato vyhláška byla oznámena v souladu se směrnicí Evropského parlamentu a Rady č. 98/34/ES ze dne 22. června 1998, o postupu při poskytování informací v oblasti technických norem a předpisů a pravidel pro služby informační společnosti, ve znění směrnice č. 98/48/ES.

- **Podle této vyhlášky zařízeními (VTZ) jsou:**
  - a) instalace, spotřebiče, zařízení spínací a řídicí, přenosná a ruční, elektrické stroje, transformátory,

CELOSTÁTNÍ NEZÁVISLÝ LIST PRO VÝZKUM, VÝVOJ A PRŮMYŠLOUVOU PRAXI
Technický týdeník
 30 Kč, předplatěná 26 Kč/44 Sk ročník 55 • 20. 11. 2007 č. 24
Stále aktuální technické zpravodajství na www.techtydenik.cz

ENERGETIKA A TEPLŮ 2008
 Vydání jako speciální příloha...
Vodíková technologie není jenom hra
Intel: 16 nových procesorů
Hledáme odborníky, zájemce o spolupráci s TT
Česká kvalita
Nejen „silnyky“ jsou z kyseliny adipové

Technický týdeník
 Poďte s námi do světa průmyslu a nových technologií
www.techtydenik.cz

b) zařízení určená k ochraně před účinky atmosférické nebo statické elektřiny.

□ Tato vyhláška zrušuje:

- vyhlášku Českého úřadu bezpečnosti práce a Českého báňského úřadu č. 151/1969 Sb., kterou se určují vyhrazená technická zařízení,
- vyhlášku č. 20/1979 Sb., kterou se určují vyhrazená elektrická zařízení a stanovují některé podmínky k zajištění jejich bezpečnosti,
- vyhlášku č. 553/1990 Sb., kterou se mění a doplňuje vyhláška Českého úřadu bezpečnosti práce a Českého báňského úřadu č. 20/1979 Sb., kterou se určují vyhrazená elektrická zařízení a stanovují některé podmínky k zajištění jejich bezpečnosti,
- vyhlášku č. 159/2002 Sb., kterou se mění vyhláška Českého úřadu bezpečnosti práce a Českého báňského úřadu č. 20/1979 Sb., kterou se určují vyhrazená elektrická zařízení a stanovují některé podmínky k zajištění jejich bezpečnosti, ve znění vyhlášky č. 553/1990 Sb. a nařízení vlády č. 352/2000 Sb.

solnosti právnických a podnikajících fyzických osob, jakož i úprava technických pojmů a úprava uvádění zařízení do provozu, jeho provozování a revize.

Navržená právní úprava má v souladu s Národní politikou bezpečnosti a ochrany zdraví při práci, kterou vláda schválila dne 23. července 2008 usnesením č. 920, rovněž přispět ke snížení počtu úrazů při pracích na zařízení nebo při jejich obsluze.

Vzhledem k tomu, že právní úprava obsažená v zákoně č. 174/1968 Sb., ve znění pozdějších předpisů, je zejména po vydání zákona č. 251/2005 Sb., o inspekci práce, zastaralá, bylo přistoupeno ke zpracování věcného záměru zákona o bezpečnosti provozu vyhrazených technických zařízení. Tento věcný záměr projednala a schválila vláda dne 9. července 2008 usnesením č. 841. Předpokládá se, že na základě věcného záměru bude novou zákonou úpravou problematika vyhrazených technických zařízení nově upravena. Nicméně než se tak stane, je nezbytné postupovat podle pozitivní právní úpravy, jejíž základ je obsažen v zákoně č. 174/1968 Sb., ve znění pozdějších předpisů. Naléhavou se jeví situace, pokud jde o VTZ, která jsou upravena vyhláškou č. 20/1979 Sb., ve znění pozdějších předpisů. Za dobu své účinnosti byla vyhláška č. 20/1979 Sb. několikrát změněna, a to i nařízením vlády č. 352/2000 Sb., kterým se mění některé vyhlášky ministerstev a jiných správních úřadů.

Ministerstvo práce a sociálních věcí ve spolupráci se Státním úřadem inspekce práce a organizací státního odborného dozoru – Institutem technické inspekce Praha, provádí a bude provádět průběžně vyhodnocování účinnosti a efektivnosti právních předpisů o bezpečnosti práce a souvisejících opatření a za tím účelem navrhuje odpovídající změny. Rovněž je průběžně sledován vývoj harmonizace práva na úseku bezpečnosti provozu zařízení v rámci Evropské unie.

Ministerstvo práce a sociálních věcí ve spolupráci se Státním úřadem inspekce práce a organizací státního odborného dozoru – Institutem technické inspekce Praha, provádí a bude provádět průběžně vyhodnocování účinnosti a efektivnosti právních předpisů o bezpečnosti práce a souvisejících opatření a za tím účelem navrhuje odpovídající změny. Rovněž je průběžně sledován vývoj harmonizace práva na úseku bezpečnosti provozu zařízení v rámci Evropské unie.

Pro příští číslo Elektro č. 12 bude z ESČ redakci postoupen text, resp. komentář textu připravované vyhlášky k VTZ.

Literatura:

- [1] *Učební texty ze zákonů, vyhlášek a předpisů a ČSN určené pro zkoušky revizních techniků elektrických zařízení a ostatní zájemce o elektrická zařízení*, Institut technické inspekce Praha, 2008.
- [2] www.iisel.cz
(zpracováno podle vlastních zdrojů redakce Elektro)

Zákon č. 124/2000 Sb., kterým byl s účinností od 1. července 2000 změněn zákon č. 174/1968 Sb., stanovil v § 6b odst. 1, že vyhrazenými technickými zařízeními jsou zařízení se zvýšenou mírou ohrožení zdraví a bezpečnosti osob a majetku, která podléhají doзору podle zákona č. 174/1968 Sb. Jsou to technická zařízení tlaková, zdvihací, elektrická a plynová¹⁾.

Vycházejíce ze zákonného zmocnění podle ustanovení § 7b odst. 1 písm. a) až c) zákona č. 174/1968 Sb., ve znění zákona č. 124/2000 Sb. a zákona č. 253/2005 Sb., bylo navrženo upravit záležitosti týkající se VTZ na přechodnou dobu, tzn. do doby, než nabude účinnosti připravovaná nová zákonná úprava bezpečnosti provozu vyhrazených technických zařízení, to je do 31. prosince 2011, novým prováděcím právním předpisem, který má nahradit vyhlášku č. 20/1979 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

Cíle, kterých má být vydáním vyhlášky dosaženo

Cílem je vytvoření adekvátní právní úpravy zařízení, která budou určena v souladu se zmocněním podle § 7b zákona č. 174/1968 Sb., ve znění pozdějších předpisů, jejich nové zařazení do tříd a skupin a stanovení požadavků kladených na montáže, opravy, revize a zkoušky zařízení a ověřování odborné způ-

¹⁾ Ustanovení § 6b odst. 1 zákona č. 174/1968 Sb. bylo s účinností od 1. července 2005 změněno zákonem č. 253/2005 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o inspekci práce.

Jednoduše odklopte!

Mi-rozváděče: prázdné rozvodnice s odklápěcím víkem od firmy HENSEL

Použití:

- 4 velikosti rozvodnic, volitelně s průhledným nebo neprůhledným víkem.
- Ochrana izolací $\square$, krytí IP 65, bez halogenů.
- K vestavbě přístrojů na montážní desku nebo na lištu DIN, atd.

Jak se s námi spojit?

Hensel, s.r.o.
Bezděkov 1386,
413 01 Roudnice nad Labem
Tel.: +420 416 828 111
Fax: +420 416 828 222

E-mail: odbyt@hensel.cz
<http://www.hensel.cz>